

Európai
Bizottság

AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP

Oktatási és képzési támogatás: 2014-2018

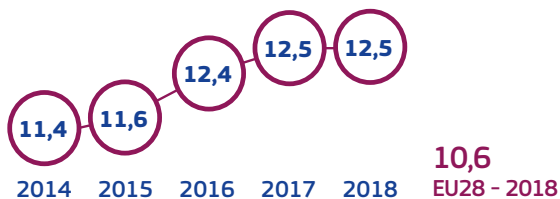
ÖSSZEFOGLALÓ

MAGYARORSZÁG

Az ESZA 10. tematikus célkitűzésének finanszírozása az oktatás, képzés és szakképzés támogatására, valamint a szakismeret és az egész életen át tartó tanulás javítására irányul. Ezekre a műveletekre több mint 529 millió eurót különítettek el Magyarországon, és 2018 végéig 397–968 résztvevőt mozgósítottak. Ez a tájékoztató összefoglalja e finanszírozás magyarországi felhasználásának eddigi főbb intézkedéseit, teljesítményeit, eredményeit és tapasztalatait.

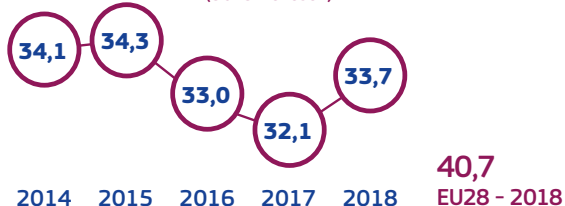
TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HÁTTÉR ÉS KIHÍVÁSOK

A korai iskolaelhagyás (ESL) aránya (%)

► A **korai iskolaelhagyás (early school leaving - ESL) aránya** Magyarországon az elmúlt három évben 12% körüli maradt. 2018-ban 12,5% volt, mely magasabb az EU28 átlagánál, és nem felel meg az EU 2020-as, 10%-os célkitűzésének. A szakoktatás és a szakképzés (VET) ELS aránya magas, mivel az általános iskolából számos gyengén teljesítő diák szakoktatásra és szakképzésre megy.

Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (%)
(30–34 évesek)

► Az **oktatás színvonala** és az olvasási, a matematikai és a természettudományi eredmények az OECD és az EU átlagai alatt vannak.

► A **felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya** az elmúlt években kis mértékben, 33%-ra csökkent. Ebben a nők a férfiaknál magasabb végzettségi aránnyal veszik ki a részüket (40,5% a 2018-as 27,3%-hoz képest). Ez, bár megfelel az ország 2020-as, 34%-os célkitűzésének, az EU 2020-as, 40%-os célkitűzésének azonban alulmarad.

► A munkaerő képzettségi szintjére befolyással van a **felőtt korú népesség oktatásban és képzésben való korlátozott részvétele**, mely jelentősen alatta van a 11%-os EU-s átlagnak. A szakemberhiányt tovább súlyosbítja a szellemi foglalkozásúak és fizikai dolgozók kivándorlásának magas aránya.

► A **diákok teljesítménye és a családjuk gazdasági, szociális és kulturális helyzete közötti okozati összefüggés** az OECD-országokon belül az egyik legmagasabb. A hátrányos helyzetű és/vagy roma etnikai származású diákok rendkívül alacsony számban képviseltetnek a felsőfokú oktatásban.

► A **frissen végzettek foglalkoztatási aránya** 2018-ban 87,5% volt (az EU28 átlaga 81,6% volt).

A 25–64 éves felnőttek oktatásban és képzésben való részvételi aránya (%) (elmúlt 4 hét)

MAGYARÁZAT

ESZA+ Európai Szociális Alap **TC10 10.** tematikus célkitűzés **OP** Operatív program **BP** Beruházási prioritás

* A számok a 10. tematikus célkitűzés és annak négy beruházási prioritása (BP) keretében 2018-ig végrehajtott ESZA-műveletek helyzetét mutatják be a 2014–2020 közötti programozási időszakra vonatkozóan, a 2019. október 1-i jelentési állapot szerint. Számos esetben a műveletek ebben a fázisban még nem voltak készen, vagy csak nemrég kezdődtek meg.

* Tekintettel arra, hogy egy személy idővel többször is részt vehet az ESZA-műveletekben, a részvételek számát jelentik. Ezek a számok nem tartalmazzák a technikai segítségnyújtást.

* Ahol a résztvevők foglalkoztatottság, életkor és végzettségi szint szerinti bontása nem adja ki a 100%-ot, az azt jelenti, hogy néhány operatív programban nem sikerült némely résztvevő jellemzőjét rögzíteni.

Oktatási és képzési támogatás: 2014-2018

ESZA-PRIORITÁSOK ÉS -INTÉZKEDÉSEK MAGYARORSZÁGON

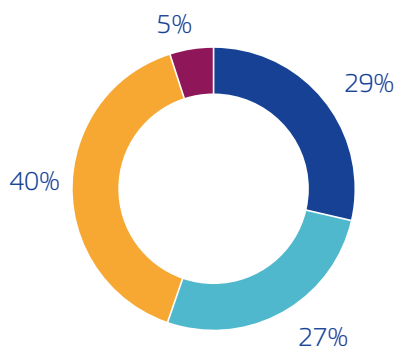
- ▶ Magyarországon **három** ESZA operatív program (OP) működik a 10. tematikus célkitűzés (TC10) keretében.
- ▶ A **humán erőforrás-fejlesztési OP** az oktatás területén az egyenlő hozzáférés és a befogadás biztosítására irányul, különös tekintettel a korai iskolaelhagyás megelőzésére és az oktatásba való visszatérés lehetőségének a megteremtésére az alacsony képzettségű népesség számára. A hátrányos helyzetű családokból származó fiatalok felsőfokú oktatásban való részvételének arányát szintén növelni kellene.
- ▶ A **versenyképes Közép-Magyarország OP** számos szakpolitikai terület célkitűzéseit fogalmazza meg, ideértve az oktatásba való befogadást és a felsőfokú oktatáshoz való hozzáférést. Továbbá a célkitűzések között szerepel még a felnőttek egész életén át tartó tanulásban való részvételének növelése is.
- ▶ A **gazdasági fejlesztés és innováció OP** elsősorban a gazdasági növekedés, a vállalkozások és a munkahelyteremtés támogatására összpontosít az oktatás és képzés munkaerő-piaci igényeknek való jobb megfeleltetésével. Az OP Magyarországon és a szakoktatási és szakképzési intézményeknél szorosan kapcsolódik a kutatási és innovációs szektorhoz.

az összes ESZA-finanszírozás 32 %-át¹...

€ 529 411 765

...osztották ki a TC10 következő beruházási prioritásaira: korai iskolaelhagyás (29%), hozzáférés a minőségi felsőfokú oktatáshoz és azzal egyenértékű oktatáshoz (27%), az egész életén át tartó tanulóhoz való hozzáférés javítása (40%), valamint az oktatás és képzés munkaerő-piaci igényeknek való megfeleltetésének javítása (5%).²

Az ESZA TC10 források kiosztása

- A korai iskolaelhagyás csökkentése és elkerülése – BP10.i
- A felsőfokú oktatáshoz való hozzáférés, valamint a felsőfokú oktatás minőségének javítása – BP10.ii
- Az egész életén át tartó tanulóhoz való hozzáférés javítása – BP10.iii
- Az oktatás és képzés munkaerő-piaci igényeknek való megfeleltetésének javítása – BP10.iv

JELENLEGI ÁLLAPOT

A TC10 tervezett forráskeretének 98%-a már 2018-ban kiosztásra került, 26% pedig már el is lett költve.

A TC10 programokban való összes részvétel száma 2018 végéig:

397 968

- ▶ **148 394** részvétel a korai iskolaelhagyás csökkentését és megakadályozását célzó műveletekben
- ▶ **11 535** részvétel a felsőfokú oktatáshoz és azzal egyenértékű oktatáshoz való hozzáférés javítását, valamint ezen oktatások minőségének javítását célzó műveletekben
- ▶ **233 020** részvétel az egész életén át tartó tanulóhoz való hozzáférés javítását célzó műveletekben
- ▶ **5 019** részvétel az oktatás és képzés munkaerő-piaci igényeknek való megfeleltetésének javítása céljából

¹ Ez csak az uniós finanszírozást és a tagállamokkal közös finanszírozást tartalmazza.

² Az összesítés a kerekítések miatt nem adja ki a 100%-ot.

A TÁMOGATÁST IGÉNYBEVEVŐ RÉSZTVEVŐI PROFILOK

Munkastátusz

5% (18 003) munkanélküli
13% (52 399) inaktív³
51% (201 257) alkalmazott

Nem

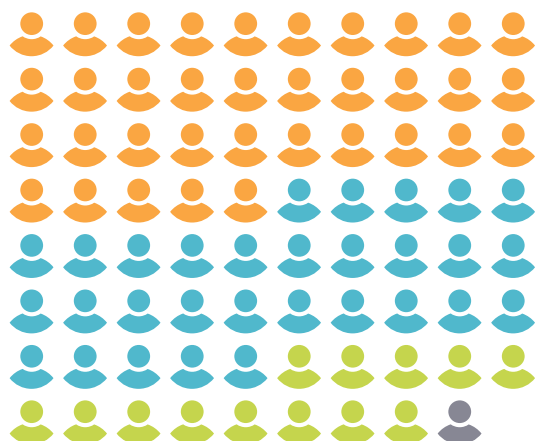

66% nő
34% férfi

Életkor

14% (56 311) <25 éves
41% (162 820) 25-54 éves
13% (52 528) >54 éves

35%

általános iskolák alsó (ISCED 1)
 vagy felső tagozata (ISCED 2)⁴

20%

középiskolák felső tagozata
 (ISCED 3) vagy középiskola utáni
 képzés (ISCED 4)

13%

felsőfokú oktatás
 (ISCED 5–8)

1%

nincs végzettsége
 (ISCED besorolás nélkül)

42 563
 Bevándorlók

7 667
 Egyéb hátrányos
 helyzetűek

7 699
 Fogyatékkal élő
 résztvevők

1 033
 Hajléktalanok

Az ESZA TC10 keretében történt intézkedések **ezidáig elért főbb eredményei** Magyarországon többek között a következők⁵:

- ▶ **152 713** sikeres eredmény született ezidáig az ESZA TC10 által finanszírozott műveletekben való részvételt követően, melyekben:
 - ▶ **1 421** inaktív résztvevő folytatta az álláskeresést
 - ▶ **6 369** résztvevő oktatásra vagy képzésre ment
 - ▶ **140 067** résztvevő szerzett képesítést
 - ▶ **4 856** résztvevő a végzést követően elhelyezkedett
- ▶ 2018-ig Magyarország a TC10 számára előirányzott teljes pénzügyi keretet kiosztotta, jóval többet, mint a többi közép- és kelet-európai ország. Bizonyos mutatókban az elmúlt évekhez képest 2018-ban nagy fejlődés volt tapasztalható – például a humánerőforrás-fejlesztési OP-nél, a képzésben részt vevő tanárok száma a célkitűzés 71%-a volt (2017-ben csak 5%), továbbá az ESZA által támogatott programokban részt vevő diákok 371%-ban teljesítették a célirányzatot (2017-ben csak 38%).
- ▶ 2019 januárjának végére majd' 149 000 ember – ebből 102 000 nő – részesült képzésben a nagyjából 280 képzésszolgáltatón keresztül az ESZA által finanszírozott „Bridge the Digital Gap” (A digitális szakadék áthidalása) művelet részeként. A résztvevők elégedettek voltak a képzés tartalmával és ütemével, és sokan ajánlották a tanfolyamot hasonló helyzetben lévőknek.

³ Az inaktív népességbe többek között beleszámíthatók az óvodás és iskolás gyermekek, a diákok, a nyugdíjasok és a háztartásbeliek, feltéve, hogy jelenleg nincsenek foglalkoztatásban vagy nem keresnek állást.

⁴ Az ISCED az ENSZ referenciaosztályozása az oktatási programok és kapcsolódó képesítések oktatási szintek és területek szerinti szervezésére.

⁵ A résztvevők adatait a műveletek indításakor gyűjtötték. Az eredmények adatait a műveletek végén vagy akár azt követően gyűjtötték. Ezen időbeli eltolódás miatt e kétféle adat (részvételek és eredmények) egymással közvetlenül nem összehasonlítható.

AZ EDDIGI TAPASZTALATOK

► Intézményi kapacitás

Magyarország 2018 végéig az ESZA TC10 forrásoknak már szinte a teljes keretét sikeresen kiosztotta, az ESZA műveletek végrehajtása azonban jóval nagyobb kihívást jelent, különösen ott, ahol intézmények kiépítésére és megreformálása, illetve hátrányos helyzetű csoportok (pl. roma közösség) elérésére van szükség.

► A korai iskolaelhagyás elkerülése

Az ESZA hozzájárulhat ahhoz, hogy csökkentse a Magyarországon érvényes iskolaköteles kor csökkentésének következményeit, különös tekintettel a hátrányos helyzetű fiatalokra. Például ESZA TC10 forrásokból szerveztek „félnapos” oktatást az iskolaelhagyók és nehezen elérhető emberek számára, de ilyen jellegű műveletekből többet is lehetne indítani.

► A célok kitűzése

Az ESZA magyarországi tevékenysége rámutatott arra, hogy mennyire fontos a reálisan teljesíthető, ugyanakkor kihívást jelentő részcélok felállítása, hogy a finanszírozást helyesen lehessen kiosztani a prioritások között, különösen Magyarország leghátrányosabb csoportjainak irányába. Hasonlóképpen a monitoringrendszer jóval korábban ki kell alakítani könnyedén mérhető kimenettel és kimenetjelzőkkel.

► Összhang az országos célokkal

A magyarországi TC10 műveletek a többi EU-finanszírozási forrással összhangban a gazdasági növekedés elérése érdekében igyekeznek fellendíteni a munkaerőpiacot. Mindazonáltal néhány nemzeti szinten meghatározott prioritás, például a romaintegráció nemzeti stratégiája, nem kapott a megállapított fontosságának megfelelő ESZA-forrást.

► Nehezen elérhető célcsoportok

A magyarországi ESZA-műveletek számára a legnehezebben elérhető csoportok gyakran a leghátrányosabb helyzetűek – pl. romák, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok), fogyatékkal élők, nehéz családi háttérű személyek, valamint börtönviseltek. Ez rámutat arra, hogy mennyire fontos a részcélok felállítása, hogy az extra finanszírozást úgy lehessen kiosztani, hogy azok eljussanak a leghátrányosabb helyzetű csoportokhoz, valamint hogy mennyire fontos a hatékony monitoringrendszer megléte.

► Digitális készségek

A gazdaság és a munkaerőpiac erőssége javult, ám sok munkavállaló az alacsony szintű digitális készségek miatt a jövőben továbbra is ki van téve a munkanélküliség válságának. Az ESZA a magyarországi 2016-os digitális oktatási stratégia támogatásában fontos finanszírozási forrás volt.

PROJEKTPÉLDÁK

► Az alapfokú oktatás elvégzésének támogatása

Körülbelül 40 millió eurót különítettek el az alapfokú oktatás elvégzési arányának növelésére, az esélyegyenlőség erősítésére és az oktatási ágazat, illetve a helyi közösségek közötti együttműködés előmozdítására. A kitűzött célok között szerepel 1800 szakmai továbbképzésben részt vevő tanár, valamint 4000 óvodáskorú gyermek és 30 000 támogatásban részesülő diák.

► Digitális készségek fejlesztése

Az ESZA TC10 művelete igyekszik javítani a tanárok ismereteit az információs és kommunikációs technológiák (IKT), valamint azok digitális készségek elsajátítására való felhasználásának alkalmassága területén. Ezenkívül IKT-anyagokat is biztosít iskolák számára. A program elsősorban olyan közoktatási intézményekre összpontosított, amelyek nem jutottak IKT-fejlesztési támogatáshoz a 2007–2013 közötti programozási időszakban.

► Duális képzés a felsőfokú oktatásban

Az ESZA támogatja a magyarországi felsőfokú oktatási intézményekben a „duális modell” előmozdítását, hogy azok olyan képzéseket tartsanak, melyek összekapcsolják az elméleti és gyakorlati oktatást, valamint valós munkahelyek álláshelyeire képeznek.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Európai Bizottság, Az ESZA oktatási és képzési támogatásának kiértékelését támogató tanulmány (10. tematikus célkitűzés)

Az ESZA Magyarországon: <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=384&langId=hu>

Az ESZA magyarországi weboldala: <https://www.palyazat.gov.hu/esf>

